

ERFGOED BRUSSEL

Speciaal nummer
Open Monumentendagen
September 2018 | Nr028

Dossier **HET ERFGOED, DAT ZIJN WIJ!**

BEHOUD VAN NIET-BESCHERMD KLEIN ERFGOED

PREMIES VOOR HET ALLEDAAGSE VAN DE STAD

LUDO GOBIN

COÖRDINATOR CEL KLEIN ERFGOED, DIRECTIE MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Het gerestaureerde sgraffito van het panda an de Malibransstraat 47 te Elsene [A. de Ville de Goyet, 2017 © BUP/BSE].

Talrijke gevels in het Brussels gewest zijn versierd met sgraffiti, glas-in-loodramen of sieraanbouw die het geheel verfraaien en kenmerkend zijn voor onze stadsarchitectuur. Hoewel deze gevels vaak niet beschermd zijn als monument, maken ze deel uit van het erfgoed en is hun behoud belangrijk voor de kwaliteit van de stedelijke omgeving.

De restauratie van deze elementen wordt echter vaak verwaarloosd ten voordele van andere, vaak comfortverhogende werkzaamheden. Daarom heeft het Gewest in 2010 besloten een financiële tegemoetkoming te verlenen aan eigenaars die hun gevel tot in de puntjes willen renoveren en daarbij ook deze kleine erfgoedelementen volgens de regels van de kunst willen restaureren.

In brede zin bestaat 'klein erfgoed' uit de diverse elementen die de voorgevels en voortuintjes van de Brusselse huizen en appartementsgebouwen verfraaien. Deze elementen, die op een discrete of meer opvallende wijze bijdragen tot het typerende uitzicht en de originaliteit van een gebouw, zijn vaak zichtbaar vanuit de openbare ruimte en bieden dan ook een meerwaarde voor onze leefomgeving. Hun aanwezigheid getuigt van de artistieke en architecturale geschiedenis van een plaats en is vaak bepalend voor de stijl en de identiteit van een straat, plein of wijk.

Het gaat meestal om sierelementen die toegevoegd of aangebracht zijn op de gevel, zoals sgraffiti, keramiekbetegeling, mozaïekpanelen, glas-in-loodramen en (giet) ijzeren borstweringen, maar ook opmerkelijke elementen ter versiering van deuren (zoals deurbeslag, brievenbussen, ...) en kroonlijsten. Kortom, het betreft alle details die onmiskenbare esthetische eigen-

schappen bezitten en getuigen van een bijzonder vakmanschap of een welbepaalde stijlperiode. Ook sieraanbouw of decoratieve elementen zoals mozaïekvloeren van voortuintjes vallen onder de categorie van het klein erfgoed.

Om dit type erfgoed, dat zichtbaar is vanuit de openbare ruimte, te bewaren en onder de aandacht te brengen geeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest financiële steun voor de restauratie ervan. De modaliteiten voor het verkrijgen van een premie zijn vastgelegd in het Regeringsbesluit van 31 januari 2013. De premie dekt 50% of 75% van de restauratiekosten, met een maximum van respectievelijk 10.000 € of 15.000 € per gebouw voor een periode van vijf jaar. Het percentage wordt verhoogd tot 75% voor openbare eigenaars indien het gebouw gelegen is in de zone van een actief duurzaam wijkcontract of als het gezamenlijk belastbaar inkomen van de aanvrager lager is dan 40.000 € per jaar (+ 2.500 € per persoon ten laste).

Elke eigenaar, mede-eigenaar of houder van een zakelijk recht of een handelshuur, zowel een openbaar bestuur ressorterend onder het Gewest (gemeenten, OCMW's,...) als een particulier, kan de premie aanvragen. De premie wordt evenwel enkel toegekend voor geplande restauratiewerken, niet voor onderhoudswerken of reeds uitgevoerde of gestarte werken.

Alle wijken van het Brussels gewest komen daarbij in aanmerking. Sinds de invoering van de gewestelijke premie in juli 2010 werd het beschikbare budget jaarlijks verhoogd. In totaal werden voor 1.500.000 € premies verstrekt en heeft de Directie Monumenten en Landschappen 500 premie-aanvragen verwerkt. De gemiddelde premie bedroeg 3.000 €. Het grootste aandeel van

de aanvragen heeft betrekking op de restauratie van gietijzeren borstweringen. Daarna volgen respectievelijk de restauratie van sgraffiti, glasramen, kroonlijsten en smeedijzeren tuinhekken. Met betrekking tot de geografische spreiding van de aanvragen kunnen we vaststellen dat de meerderheid afkomstig is uit de eerste kroon. Schaarbeek levert meer dan 20% van de aanvragen, gevolgd door Brussel (14%), Sint-Gillis (13%), Elsene (12%), Etterbeek (7,5%) en Vorst (6%).

De restauraties, die met de hulp van deze premies werden gerealiseerd, zijn bijzonder overtuigend. Het komt er nu op aan deze inspanning voort te zetten en andere eigenaars in Brussel ervan te overtuigen om hun gevel te restaureren, inclusief deze karakteristieke elementen, door hiervoor een beroep te doen op gespecialiseerde vaklui. De eigenaars kunnen bij de Directie Monumenten en Landschappen terecht voor technisch en administratief advies en op aanvraag ook voor een bezoek ter plaatse. Deze gezamenlijke actie van burgers en overheid draagt bij tot de verbetering van de kwaliteit van ons erfgoed en onze omgeving. Het succes van de premies wordt steeds meer zichtbaar in de stad en vormt ongetwijfeld een stimulans om dit in de toekomst verder te zetten en uit te bouwen.

COLOFON

REDACTIECOMITÉ

Stéphane Demeter, Paula Dumont,
Murielle Lesecque, Griet Meyfroots,
Cecilia Paredes en Brigitte Vander
Bruggen

EINDREDACTIE NEDERLANDS

Paula Dumont en Griet Meyfroots

EINDREDACTIE FRANS

Stéphane Demeter

REDACTIESECRETARIAAT

Murielle Lesecque

COORDINATIE ICONOGRAFIE

Cecilia Paredes

COORDINATIE DOSSIER

Stéphane Demeter

AUTEURS/ REDACTIONELE MEDEWERKING

Aurélie Autenne, Kristiaan Borret,
Bruno Campanella, Michel Dechamps,
Ann Degraeve, Stéphane Demeter,
Paula Dumont, Ludo Gobin,
Yves Hanosset, Claudine Houbart,
Pascale Ingelaere, Serge Joris,
Catherine Leclercq, Isabelle Leroy,
Marc Meganck, Cecilia Paredes,
Véronique Van Bunnan,
Hans Vandecandelaere, Brigitte Vander
Bruggen, Manja Vanhaelen, het team
van *visit.brussels*, Thierry Wauters

VERTALING

Gitracom, Eric Tack,
Ubiquis Belgium NV/SA

NALEZING

Augusta Dörr, Koenraad
Raeymaekers, Harry Lelièvre,
Wim Kenis, Tom Verhofstadt
en de leden van het redactiecomité

VORMGEVING

Polygraph'

ONTWERPER MAQUETTE

The Crew communication nv

DRUK

IPM printing

VERSPREIDING EN ABONNEMENTENBEHEER

Cindy De Brandt,
Brigitte Vander Bruggen
bpeb@gob.brussels

BEDANKINGEN

Manon Boetman, Sophie Bouchard,
Philippe Charlier, Alfred de Ville de Goyet,
Jacques de Selliers, Farba Diop,
Marie-Laure Lectef

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Bety Waknine, directrice-generaal
van Brussel Stedenbouw en Erfgoed/
Gewestelijke Overheidsdienst
Brussel, CCN – Vooruitgangstraat
80, 1035 Brussel.

De artikelen zijn gepubliceerd
onder de verantwoordelijkheid
van de auteurs. Alle rechten voor
het reproduceren, vertalen of
herwerken zijn voorbehouden.

CONTACT

Directie Monumenten en
Landschappen – Cel Sensibilisatie
CCN – Vooruitgangstraat 80, 1035 Brussel
<http://www.erfgoed.brussels>
broh.monumenten@gob.brussels

HERKOMST VAN DE FOTO'S

Mochten er ondanks onze inspanningen
om alle reproductierechten te betalen
toch nog gerechtigden zijn die niet
gecontacteerd werden, dan worden zij
verzocht zich kenbaar te maken bij de
Directie Monumenten en Landschappen
van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

LIJST MET AFKORTINGEN

ACW – Association Campanaire Wallonne
ADSB – Archief van het Departement
Stedenbouw van de Stad Brussel
ARML – KULeuven, Centrale Bibliotheek,
Universiteitsarchief, Fonds R.M. Lemaire
BUP/BSE - Bruxelles Urbanisme et
Patrimoine / Brussel Stedenbouw en Erfgoed
CIBG – Centrum voor Informatica
voor het Brussels Gewest
IAF – Association internationale
de Fauconnerie
KIK-IRPA – Koninklijk Instituut voor
het Kunstpatrimonium / Institut
royal du Patrimoine artistique
SAB – Stadsarchief Brussel
SPRB/GOB - Service public régional
de Bruxelles / Gewestelijke
Overheidsdienst Brussel

ISSN

2034-5771

WETTELIJK DEPOT

D/2018/6860/032

Cette revue paraît également
en Français sous le titre
Bruxelles Patrimoines.

Erfgoed Brussel Reeds verschenen

001 - November 2011
Terug naar school

002 - Juni 2012
De Hallepoort

003-004 - September 2012
De kunst van het bouwen

005 - December 2012
Hôtel Dewez

Extra nummer 2013
Het erfgoed schrijft onze geschiedenis

006-007 - September 2013
Brussel, m'as-tu vu ?

008 - November 2013
Industriële architectuur

009 - December 2013
Parken en tuinen

010 - April 2014
Jean-Baptiste Dewin

011-012 - September 2014
Geschiedenis en herinnering

013 - December 2014
Cultusgebouwen

014 - April 2015
Zoniënwoud

015-016 - September 2015
Ateliers, fabrieken en kantoren

017 - December 2015
Stadsarcheologie

018 - April 2016
De Gemeentehuizen

019-020 - September 2016
Stijlen gerecycleerd

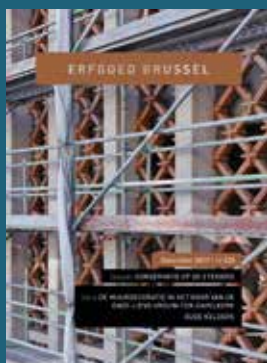
021 - December 2016
Victor Besme

022 - April 2017
Art nouveau

Laatste nummers

023-024 - September 2017
Natuur in de stad

025 - December 2017
Conservatie op de steigers

026-027 - April 2018
Kunstenaarsateliers

2018
EUROPEAN YEAR
OF CULTURAL
HERITAGE
#EuropeForCulture

urban
.brussels

URBAIN BRUXELLES URBANISME ET PATRIMOINE
STAD BRUSSEL STEDENBOUW EN ERFGOED

10 €

ISBN 978-2-87584-167-4